

سالروز آغاز عملیات «مرصاد»

آخرین عملیات جنگ تحمیلی، نبردی بزرگ در جبهه غرب میان ایران و سازمان موسوم به مجاهدین خلق بود که در روز سوم مردادماه 1367 آغاز و پس از سه روز پایان یافت.

آخرین عملیات جنگ تحمیلی، نبردی بزرگ در جبهه غرب میان ایران و سازمان موسوم به مجاهدین خلق بود که در روز سوم مردادماه 1367 آغاز و پس از سه روز پایان یافت.

به گزارش سرویس فرهنگ حماسه خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا)، صدام که در تعدادی از عملیات‌های خود در خرداد و تیرماه 1367 به پیروزی دست یافته بود، سرمست از این موفقیت‌هایش تصمیم گرفت تا پیش از تشدید فشارها و اجبار برای پذیرش آتش‌بس، حمله جدیدی را به خاک ایران طرح‌ریزی و اجرا کند که برای این کار، نیروهای منافقین موسوم به ارتش مجاهدین را به کار گرفت.

بدین ترتیب نیروهای دشمن در سحرگاه سومین روز از مردادماه 67 از مرز خسروی به طرف سرپل ذهاب حرکت کردند. همزمان با این تحرکات، جلسه‌ای با حضور آیت‌الله هاشمی رفسنجانی و امیر سپهبد شهید صیاد شیرازی نماینده امام خمینی (ره) در شورای عالی دفاع در شهر کرمانشاه تشکیل و در آن مقرر شد که «تنگه چهارزبر» در 34 کیلومتری کرمانشاه به عنوان خط اصلی پدافند انتخاب و تقویت شود.

بر اساس این استراتژی، تنگه چهارزبر که پس از این عملیات، به «تنگه مرصاد» معروف شد به کمین برنامه‌ریزی شده‌ای برای نیروهای دشمن تبدیل گشت. این اولین اقدام ایران برای انجام عملیات گسترده‌ای در غرب کشور بود، عملیاتی که نیروهای موسوم به مجاهدین خلق برای انجام آن نام «فروغ جاویدان» را برگزیده بودند و از سوی ارتش جمهوری اسلامی ایران عملیات «مرصاد» نام گرفت. مرصاد، واژه‌ای عربی به معنای «کمین» است.

پس از اتخاذ تصمیمات و ایجاد سنگرها و کمین‌های لازم در تنگه چهارزبر، نیروهای مورد نیاز عملیات مرصاد عمدتاً از لشکر 81 زرهی کرمانشاه، تیپ مستقل 45 تکاور نیروی زمینی ارتش، یگان‌های توپخانه، نیروی هوایی و هوانیروز ارتش تأمین و سپس لشکر 32 انصارالحسین و 27 محمد رسول‌الله (ص) نیز از سوی سپاه به آنها ملحق شدند. فرماندهی این عملیات گسترده را سپهبد شهید علی صیاد شیرازی برعهده داشت.

پس از ورود بالگردهای هوانیروز به منطقه عملیات، به دستور صیاد شیرازی یک تیم آتش هلی‌کوپتر «کبری» از «پایگاه امام حسین(ع)» و یک تیم آتش از پایگاه کرمانشاه به پرواز درآمدند و در مسیر اسلام‌آباد به نیروهای حاضر در منطقه ملحق شدند تا به ارتفاعات تنگه چهارزبر نزدیک شوند و در یک سوی آن پرواز کنند.

خلبانان مستقر، در حرکت بر فراز سمت چپ تنگه چهارزبر و حوالی منطقه ماهی‌دشت به طول 10 کیلومتر متوجه وجود ترافیک سنگینی در جاده شدند و مراتب را به ستاد فرماندهی عملیات اعلام کردند. با اعلام این خبر از سوی خلبانان، امیر صیاد شیرازی دستور شلیک صادر کرد، ولی خلبانان با این استدلال که ستون خودرویی متراکم حاضر در جاده مردم عادی هستند در اجرای دستور فرمانده مردد ماندند.

بر اساس آن چه در گزارشات مستند آمده است، امیر سپهبد شهید صیاد شیرازی بلافاصله با لحنی محکم‌تر از اعلام فرمان اخیر خود، خطاب به خلبانان گفت که «من به عنوان نماینده امام (ره) به شما دستور می‌دهم که آتش کرده و همه خودروها را منهدم کنید، آنها منافقین هستند!»

پس از تکرار و تأکید فرمان فرماندهی عملیات، خلبانان جاده را هدف قرار دادند و بخش قابل توجهی از ستون خودرویی حاضر در جاده را منهدم کردند و پس از آن چهار تیم دیگر آتش از هوانیروز وارد عمل شدند و در سحرگاه روز پنجم مردادماه نیز دو فروند هواپیمای جنگنده «فانتوم اف-4» نیروی هوایی ارتش، ستون متوقف شده دشمن را به شدت بمباران کردند ولی حملات به همین جا ختم نشد و دقایقی بعد بالگردهای کبری از سوی هوانیروز، انبوهی از نفرات و تجهیزات دشمن را هدف گرفتند.

اجازه پیشروی به نیروهای مهاجم تا تنگه چهارزبر و انتخاب این تنگه به عنوان منطقه اصلی عملیات انهدام دشمن، استراتژی اتخاذ شده از سوی جمهوری اسلامی ایران بود تا با استفاده از اصل غافلگیری، دشمن را به تنگه‌ای که پر از شیار و ارتفاعات بود بکشانند و در کمین نیروهای ایرانی گرفتار سازند.

بدین ترتیب عملیات مرصاد عملاً طی سه مرحله انجام شد که هدف از آن در مرحله اول سد کردن هجوم نیروهای موسوم به «ارتش آزادی‌بخش»، در مرحله دوم حرکت نیروی زمینی ارتش با پشتیبانی نیروی هوایی و هوانیروز ارتش و همکاری سپاه، به سمت دشمن و در مرحله سوم انهدام دشمن و تحمیل برتری به صدام بود تا عملیات مرصاد با پیروزی نیروهای خودی به پایان برسد.

دشمن پس از آن که مورد هدف آتش سنگین ایران قرار گرفت، راهی جز فرار از جهنم تنگه مرصاد را در پیش خود ندید و شروع به عقب‌نشینی کرد ولی حملات ایران تمامی نداشت و این بار سد راه بازگشت، فشار حمله از طرفین و حمله گازانبری ارتش و سپاه ایران در انتظار مهاجمین بود تا آنها را کاملاً شکست خورده و به طور کلی متلاشی کند.

بالاخره پس از سه روز جنگ و درگیری شدید در غرب کشور، آن دسته از نیروهای متلاشی شده دشمن که زنده مانده بودند،

عقب‌نشینی و کشور را ترک کردند تا تعداد کشته‌های آن‌ها از مرز 2500 نفر فراتر نرود. هر چند در عملیات مرصاد تعدادی از نیروهای ارتش و سپاه پاسداران کشورمان شهید شدند، ولی در سمت دیگر درگیری، 2500 نفر که نام تعدادی از فرماندهان و افراد سرشناس سازمان موسوم به مجاهدین خلق در میان آنها دیده می‌شد به هلاکت رسیدند تا بدین ترتیب جمهوری اسلامی ایران آخرین عملیات هشت سال دفاع مقدس خود را یکی از افتخارآمیزترین و موفق‌ترین عملیات‌های خود قلمداد کند.

در عملیات مرصاد همچنین، چند صد دستگاه خودرو، نفربر و تانک دشمن منهدم و تعداد زیادی به غنیمت گرفته شد و تعدادی از منافقین به دست نیروهای جمهوری اسلامی ایران اسیر شدند.

عملیات مرصاد، هفتادمین عملیات آفندی و به طور کلی یکصد و چهارمین عملیات ارتش جمهوری اسلامی ایران و آخرین درگیری بین ایران و عراق در هشت سال جنگ تحمیلی بود.